

Nr 299.

Av herr **Johansson** i Sollefteå, **m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående hänskjutande till riksdagens prövning av taxor
för statens järnvägar samt telegraf- och telefonväsende.

Vid innevarande års remissdebatt påpekades av en talare i andra kammaren det oformliga däruti, att regeringen kan vid sidan av riksdagens egen bestämmanderätt höja järnvägstaxorna, under det att bestämmandet av taxorna för postbefordringen lagts i riksdagens hand, vilket senare givetvis är riktigt och välbetänkt.

En sådan anordning som denna, att lägga i regeringens händer bestämmanderätten i en för landets medborgare så betydelsefull fråga som järnvägstaxefrågan, kan knappast vara välbetänkt. Givetvis borde konsekvensen bjuda, att riksdagen även hade tillfälle att säga sin mening i en sådan fråga, likaväl som den har det med avseende på postbefordringsavgifterna, vilka senare ekonomiskt betyda mindre för statens ekonomi. För övrigt borde det ej kunna sägas, att dessa bägge avgifter för post- och järnvägsbefordran till sin natur äro skiljaktiga. Bägge utgöra ju en ersättning för begagnande av vissa statliga kommunikationer. Det måste därför synas okonsekvent, att bestämmelserna om fastställandet av taxorna för dessa kommunikationers användande äro så högst olika. Det borde därför enligt vårt förmenande helst ordnas så, att telegraf-, telefon- och järnvägsavgifterna fastställdes av riksdagen, liksom nu sker med postavgifterna, eller också så, att riksdagen finge yttra sig angående föreslagna taxeförhöjningar vid statens järnvägar, liksom regeringen enligt uttalande i trontalet kommer att infordra riksdagens yttrande rörande ifrågavarande högre telefon- och telegrafavgifter. Givetvis kan man härvidlag ha olika meningar, huru långt i detalj en sådan granskning från riksdagens sida bör gå. Under alla förhållanden borde emellertid riksdagen åtminstone ha rätt att yttra sig rörande grunderna för nämnda taxebestämmelser.

Ett sådant yttrande vore kanske ej i så hög grad befogat, om man under alla situationer utginge från den grunduppfattningen, att varje kommunikationsverk alltid skall fastställa sådana taxor, att de precis täcka utgifterna för driften och amorteringen av statens utlägg för kommunikationsverket. Emellertid kunna under vissa tidsförhållanden starka skäl anföras för att frångå en sådan ståndpunkt — som för övrigt ej heller hittills konsekvent följts — och uttaxera någon del av verkets drift beskattningsvägen eller skaffa medel på annat sätt. Under sådana omständigheter blir taxefrågan ju i viss mån en statsbudget- och skattefråga; sammanhängande med hela statsregleringen och med utgångspunkt från den gamla fastslagna satsen, att riksdagen ensam skall ha hand om beskattningen, kommer man då ofrånkomligen fram till kravet på att riksdagen bör ha inflytande på avgörandet av denna fråga.

Ett skäl kan också härför anföras, nämligen att en regering kan fastställa så höga taxor vid statsbanorna, om riksdagen ej har något inflytande härpå, att dessa avgifter överskjuta kommunikationsverkets utgifter, i vilket fall den överskjutande delen av avgifterna blir ett slags indirekt beskattning, genomförd på omvägar och utan riksdagens hörande.

Ett annat skäl för yrkandet är också det, att riksdagen understundom kan vilja anlägga sociala och andra synpunkter vid taxornas fastställande, t. ex. vid fastställandet av taxor för livsmedelstransporter, vid fastställande av taxor för resor i tredje klass samt vid person- och godstransporter från avslägsna bygder, som behöva tillgodoses genom billiga transportkostnader m. m.

I remissdebatten yttrade sig nuvarande civilministern, att han ej hade något emot att järnvägstaxornas huvudgrunder underställas riksdagens prövning. Vi taga alltså fasta på detta yttrande och hemställa med ledning av vad ovan anförts,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville vidtaga sådana åtgärder, att fastställandet av taxor för statens järnvägar samt telegraf- och telefonväsendet alltid underställes riksdagens prövning.

Stockholm den 5 februari 1918.

C. O. Johansson
i Sollefteå.

H. Hansson
i Mora.

Ernst Hage.